

Denumire științifică: <i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Încreg.: Angiospermae
Denumire populară: Castan porcesc, castan european	Familie: Sapindaceae

Descriere: Este un arbore până la 30 m înălțime, cu creștere rapidă și o durată mare de viață. Are un ritidom maroniu spre cenușiu, neted la început, apoi devine fisurat și cu aspect solzos la maturitate. Formează o coroană deasă, largă, sferică sau, uneori, piramidală. Frunzele, lung pețiolate, sunt palmat-compuse alcătuite din 5-7 foliole mari, sesile, lungi până la 20 cm și late de 10 cm. Foliole sunt cuneat-ovate, mai late în treimea superioară, brusc acuminate, inegal crenat serate, încrețite, pe față glabre, pe dos tomentoase, mai ales în lungul nervurilor. De obicei, foliola mijlocie este mai mare, iar cele laterale sunt cu mult mai mici. Florile apar primăvara, în aprilie-mai, sunt hermafrodite, albe, cu puncte roșii, de circa 2 cm în diametru, grupate în panicule mari, terminale, piramidale, erecte. Fructul este o capsulă cărnoasă, sferică, dehiscentă în 3 valve, prezentând la exterior numeroși ghimpi. Un fruct conține cu 1-2(3) semințe mari turtit-sferice, brune, lucioase, la vârf cu o pată mare, brună.

Origine și răspândire: Arealul nativ al speciei este Centrul Peninsulei Balcanice până în Turcia.

Utilizări: Este unul dintre cei mai comuni arbori ornamentali, fiind preferat pentru grădini, parcuri și drumuri. Deprecierea frunzelor în timpul sezonului de vegetație din cauza bolilor sau a insectelor (în special atac de *Cameraria ochridella*) limitează oarecum valoarea acestuia. Scoarța conține tanin și este întrebuințată la tăbăcit și vopsit. Semințele au fost utilizate în mod tradițional ca terapie pentru insuficiența venoasă cronică și sunt procesate de industria farmaceutică. Semințele conțin ulei, saponine, amidon, dextrină, gumă, care se pot valorifica industrial.

Cultură: Este o specie care preferă un sol bine drenat și locurile însorite timp de multe ore pe zi. Tolerează poluarea atmosferică, dar nu tolerează temperaturi prea scăzute, salinitate. Din punct de vedere pedologic se adaptează la orice tip de sol, bogat în substanțe organice. Exemplarele tinere ar trebui udate regulat o dată pe lună, în timp pentru exemplarele adulte este suficientă apa de ploaie. Planta se înmulțește prin semințe.

Alte informații:

- Numele genului provine de la cuvântul latin *aescare* sau *escare* = a mânca, și diminutivul *ulus*, deoarece fructele unora dintre speciile acestui gen sunt comestibile. Adjectivul *hippocastanum* înseamnă castanul calului și a fost atribuit deoarece în trecut semințele sale erau folosite de către turci pentru vindecarea echimozelor cailor.
- Proprietățile medicinale sunt datorate aescinei care are efecte anti-inflamatoare, vasoconstrictoare și vasoprotectoare. Ca și o curiozitate, unii dintre angajații Grădinii Botanice își pregătesc din semințe de castan o tinctură pe care o folosesc pentru a-și trata durerile articulare.
- Unele părți ale plantei sunt extrem de otrăvitoare dacă sunt ingerate. Simptomele pot include slăbiciune și paralizie musculară, pupile dilatate, vărsături, diaree, depresie, paralizie.
- Introducerea speciei în restul Europei s-a întâmplat în timpuri relativ recente, fiind atribuit lui Charles de l'Écluse, care l-a adus la Paris în 1615 prezentându-l ca un arbore ornamental.

Referințe:

- Beldie, A. (1953). Plantele lemnoase din R.P.R, București: Ed. Agro-Silvică de Stat.
- Ciocârlan, V. (2009). Flora ilustrată a României: Pteridophyta et Spermatophyta. București: Edit. Ceres. (p. 444).
- Gledhill, D. (2008). The Names of Plants. Fourth edition. Cambridge University Press.
- Russell, T., Cutler, C. (2012). World Encyclopedia of Trees. Leicester: Anness Publishing.
- Sârbu, I., Ștefan N., Oprea, A. (2013). Plante vasculare din România. București: Edit. VictorBVictor. (p. 1317).
- Țopa, E. (1958). *Aesculus*. In T. Săvulescu (Ed.). Flora României. Vol.6 (p. 251). București: Edit. Academiei Române.
- <https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Aesculus+hippocastanum>
- https://forest.jrc.ec.europa.eu/media/atlas/Aesculus_hippocastanum.pdf
- <https://www.gbif.org/species/3189815>
- <https://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=281047>
- <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/aesculus-hippocastanum/>
- <http://antropocene.it/en/2019/01/07/aesculus-hippocastanum/>
- <http://plantsoftheworldonline.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781594-1>

Fotografii: Nagodă Eugenia, Camen-Comănescu Petronela

Întocmit: Nagodă Eugenia